მალე, სულ მალე მთელ მსოფლიოს შემოეხვევა
ეს ოქტომბერი—გრიგალივით რომ მორბის ახლა...
მივიწევთ სულ წინ... ჩვენ დავლეწავთ მტარვალთ ბორკილებს
და ამ ბრძოლაში ჩვენ არ ვიგრძნობთ არასდროს დაღლას.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საიდუმლო წერილი

დიდი ბაასი და კამათი გამოიწვია ჩვენს რედაქციაში იმ საკითხმა, თუ რომელი წერილი უნდა გაგვეშვა მოწინავეთ ჟურნალში ოქტომბრის რევოლიუციის ათი წლის თავზე.

ეს დავა დაიწყო სამი-ოთხი წლის წინად. საკითხი გამწვავდა: რედაქცია რამოდენიმე ბანაკად დაიყო. თვითეულ ბანაკს იერიში მოქონდა ჟურნალის მოწინავეს ადგილზე და ცდილობდა პოზიცია გაემაგრებია.

ამაოდ: ვერც ერთმა ბანაკმა ვერ გაიმარჯვა.

ბოლოს საკითხი გადაჭრა ერთმა ფრიად საინტერესო გარემოებამ: ამ სტრიქონების ავტორი და პატრონი ერთხელ რაღაც ბედნიერ შემთხვევით გადააწყდა ფრიად საიდუმლო წერილს, რომელიც სადღაც იგზავნებოდა და რომელსაც ხელს აწერს შინაური და გარეშე კონტრ-რევოლიუცია.

რედაქციამ იფიქრა, იმსჯელა, იკამათა და ითათბირა და ბოლოს გამოიტანა რეზოლიუცია: პირველ წერილად დაებეჭდა ეს დოკუმენტი. მოგვყავს უმთავრესი ადგილები:

„სამწუხაროდ, დღეს აღარავისთვის არ წარმოადგენს საიდუმლოებას ის ფაქტი, რომ ეს შეჩვენებულები ოქტომბრის რევოლიუციის ათი წლის თავს დღესასწაულობენ. მორჩა, ათი წლის თავს დღესასწაულობს ის ქვეყანა, სადაც აღარ გაევლება არც თავადს, არც აზნაურს, არც მღვდელს, არც ღენერალს და არც დეისტვიტელნი სასტიკი სოვეტნიკს".

ნუ თუ დავიჯეროთ, რომ ბოლშევიკური ქვეყანა მართლაც აღორძინდა?

არა და არა, ათასჯერ არა.

რას იკვეხნიან ეგენი, რითი ამაყობენ?

პირველი: **პროლეტარიატის ბატონობით.**

მერე და კარგი რამეა, როცა უბრალო მუშა დაჯდება ღვთისგან ნაკურთხ ტახტზე და საწარმოო თათბირს გამართავს?

ვფიქრობთ, რომ—არა. ასეთი უკულმართი წყობილება შეიძლება მოეწყოს მხოლოდ ისევ მაგათანა ბუნტოვშჩიკებს და აგიტატორებს, რომლებსაც არ სწამა არც ხატი, არც რჯული, არც ფაშიზმი და არც მენშევიზმი. განა შეიძლება პატიოსანმა კაცმა იცხოვროს ისეთ ქვეყანაში, სადაც ყველა გათანასწორებულია და ყოველ კოჟრიან ხელს უფლება აქვს თითი ასწიოს საპარლამენტო სხდომაზე?

მრეწველობა აღვადგინეთ. ომის დონეს გაუთანასწორდით და გადავაცილეთ კიდეცაო, გაიძახიან კომუნისტები.

მერე და ერთი ვიკითხოთ, თუ აღსადგენათ უნდოდათ, რაღას ანგრევდენ იმ ქარხნებს?— არა,მაგათ მრეწველობის განვითარება რომ უნდოდეთ, ევროპის და ამერიკის მდიდრებს შემოუშვებენ საბჭოთა კავშირში. მართალია, ინდუსტრიას ანვითარებენ, მაგრამ მხოლოდ იმიტომ, რომ თავისი მუშები გამოკვებონ და გლეხებიც დააკმაყოფილონ. მერე ამით ჩვენ რა გვიკეთდება, ვინ რას მოგვაშავებს? ცხადია, არაფერს. მართალია, ახალ წარმოებებსაც აგებენ მაგრამ რას უზამენ, სად წაიღებენ სამრეწველო საქონელს? ალბათ სხვა ქვეყნებშიაც გაიტანენ (რაც მორჩებათ) და იქ მეტოქეობას გაუწევენ პატიოსან ვაჭრებს და მრეწველებს, რომ ისინიც გააკოტრონ, ეს არის მაგათი კაი კაცობა.

სოფლის მეურნეობას აყვავებენ: რა ყრია მერე მაგ აყვავებაში? მაგას ის შედეგი მოყვება, რომ მთელ მიწებს გადახნავენ, დათესენ და დარგავენ და კაცს ხეირიანი საქეიფო ადგილი აღარ გექნება, რომ კორდზე ალხეინათ მოიკალათო. გლეხებს სესხს აძლევენ. თუ გასესხებული ფული აქვთ, რა უჭირთ ჩვენ გვასესხონ, ან და ვალები გადაიხადონ, რომ გაყვლიფეს მთელი ევროპის და ამერიკის პატიოსანი ბანკირები და შინაური ბურჟუაზიაც კუდის რიყამდე გაატყავეს?

ხელფასი გაადიდეს და მუშებს ბინებს უშენებენ. სანამდე წავა მერე ეს გადიდება? სულერთია, კაცის (და მით უმეტეს მაგათი) გული მაინც ვერ გაძღება: ყოველ წელიწადს უმატებენ და მაინც ვერ მოისვენეს. კიდევ მომატებაზე ფიქრობენ. განა არ იციან, რომ მუშას რომ ახალ ბინაში ჩაასახლებ, თავი დიდი კაცი ეგონება და მერე სახლების შენებას დაიწყებს? ეს კარგად იციან, მაგრამ მაინც, ჩვენი გულის მოსაკლავად ჩადიან ამ საქმეს.

მართალია, განათლება შემოიღეს და აუარებელი სკოლები დაარსეს, მაგრამ ეს უარესია: ყველა რომ ნასწავლი გახდება და მუშფაკს დაამთავრებს, ქარხანაში მუშაობას აღარავინ იკადრებს და რომც იკადროს, არ არის ლამაზი, როცა ნასწავლი კაცი მუშის სახელს დაირქმევს. შემდეგ: ასწავლიან, მაგრამ ვის ასწავლიან! პირველად მუშების და ღატაკების შვილებს იღებენ, ბოლოს, თუ ადგილი დარჩა, კეთილშობილებსაც უთმობენ თითო-ოროლა ადგილს..

როგორ შებრუნდა დრო?..

მართალია ისიც, რომ ჯანმრთელობის საქმე წინ წასწიეს, მაგრამ ნუ თუ გასახარელია? ყველა რომ მორჩეს და კარგად იყოს, რა უნდა ჭამოს ექიმმა, ფერშალმა, ექიმბაშმა და მკითხველმა?

ჩვენც ვხედავთ„ რომ კოოპერაცია და სახელმწიფო ვაჭრობა იზრდება. ვხედავთ და ვგრძნობთ, თუ რა საშინელებას უმზადებს ეს გარემოება ქვეყანას: კოოპერაციის გაძლიერებით საბოლოოთ მოისპობა კერძო ვაჭრობა(რომელიც დღესაც ძალზე მიკნავებულია) და ეს აუარებელი ვაჭრები გარეთ დარჩება. წვრილი ხელოსნები კიდევ რა გვენაღვლება, მაგრამ რა უნდა უყოთ გილდების ვაჭრებს, ფუფუნებაში აღზრდილ ხალხს? ცხადია, მათი მდგომარეობა უნუგეშოა. ბევრმა კიდეც დაკეტა დუქანი.

ელექტროფიკაციას ატარებენ. ჰიდრო-სადგურები ააშენეს. მერე და, რომ ღმერთმა ინებოს და ჩვენ დავბრუნდეთ, სადღა წავიღოთ ნავთი და მაზუტი? განა არ იციან, რომ ელექტრონის შუქი თვალს აფუჭებს? იციან, მაგრამ განგებ აშენებენ. ვოლხოვსტროი ააგეს, ზაჰესი აამუშავეს, დნეპროსტროის იწყებენ. რიონჰესი დაიწყეს.. თაფარავანის ტბასაც აღარ აყენებენ და იქაც ჰიდრო-სადგურის აგებას ფიქრობენ. სახყალ გლე[illegible] სანთლებს, ჭრაქებს და პატრუქებს აპუსტიაკებენ და მაინც და მაინც ელექტრონს უჭყიატებენ თვალში... სირცხვილია, სირცხვილი!

მიწები ჩამოართვეს თავად-აზნაურობას და ღატაკებს დაურიგეს... რათა ძმაო, რა ნება გაქვს ამ ჩემ მამა-პაპისეულ ქონებას რომ მართმევ? ამ სხვისი მიწებით რომ გლეხობას თაფლავ, შემამულემ რაღა დაგიშავა, ღვთისგან ბოძებულს რატომ ართმევ?

ეკლესიები დაანგრიეს,—კლუბები ააშენეს, ღედლება: გაკრიჭეს, უმუშევრებთან დატოვეს. გზების გაყავთ, ხიდებს აგებენ, ქარხნებს აწყობენ, ქალაქებს ამშვენიერებენ... ვინ იცის კიდევ, რა უწესოებას არ ჩადიან. რა მოყვება ყველა ამას?.. მოყვება ის, რომ სხვა ქვეყნის მუშაც შეხედავს მაგათ თარეშს და მასაც გული აუცრუვდება მუშაობაზე, ადგება, ამხანაგებს აიყოლიებს, მეფეებს და ეპისკოპოსებს გადმოაყირავებს, ქვეყანას დაანგრევს და მერე მისებურათ ააშენებს...

ჰოი, ყოვლად წმინდაო ჩემბერლენ! მოგვიხსენე ჩვენ ბედკრული, ოდეს მოხვიდე პალატასა მას ლორდთასა: დაიხმარე უწმინდესი მუსოლინი და ფოშ-ჰინდ[illegible] და მიიღე ზომები შესაფერისი, თორემ სულერთია: კარგი დღე არც თქვენ დაგადგებათ თვით პროლე[illegible]რიატისა მის თქვენისა ქვეყნისაისაგან.

განვედი ქვეყნისაგან დიქტატურავ პროლეტარიატისაო. ვითაარმედ მოსვლითა მით შენითა წაერთვა მოსვენება და განცხრომა ბერ-მონაზონსა, წაერთვა მოსა, ღენერალ-ღუბერნატორთა და კეთილშობილთა მათ გვამთა ამინ".

ტერსიტი.

თებერვლის „გადატრიალება“ / ოქტომბრის „გადატრიალება“

ოქტომბრის რევოლუციამდე

(სურათი უკუღმა შეაბრუნეთ)

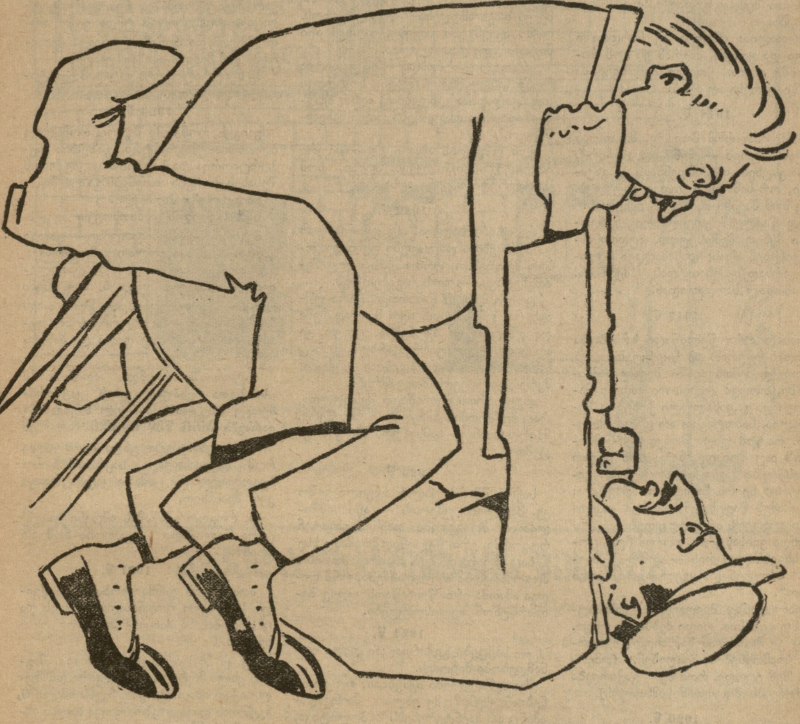

ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ

„წლიური“

სრულიად შემთხვევით ტარტაროზს ხელში ჩაუვარდა უცნობ პიროვნების „წლიური“ (დიახ, **წლიური** და არა **დღიური**), რომელსაც აქვე ვათავსებთ:

1917 წ.

ოქტომბრამდე

არც ისე საშიში და საზარელი ყოფილა რევოლიუცია, როგორც ეს პირველად მეჩვენებოდა.

ასე მეგონა — თვითმპყრობელობის ჯამხობის შემდეგ, უკუღმა დატრიალდებოდა ჩემი ცხოვრების ჩარხი, მაგრამ, საბედნიეროდ, არ გამართლდა ჩემი შიში.

რას ვერჩით სოციალისტებს! მართალია: სათათბიროში ხანდახან „ტყავს გვაძრობდენ“; მაგრამ ეხლა, როცა ძალაუფლება თითქმის მათ ხელშია, ტყავი კი არა, შუბაც ვერ გაგვხადეს, და თუ გვხდიან ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ — პატივი გვცენ, გვემსახურონ, როგორც ლაქიამ თავის ბიტონს.

ჯერჯერობით ითამაშონ; თავი შეიქციონ. მათი ყოლა საჭიროა, თორემ ბოლშევიკები... ფუი ეშმაკს... ჯვარი აქა და ოქროს საყვირი... წმინდა არს, წმინდა არს, წმინდა არს!

კიდევ და ასე სჯობია. კერენსკის თავიდან მოსაშორებლად ორიოდე პოლკი ჯარი დაგვჭირდებოდა.. ეხლა კი აღარაფერი აღარ გვჭირია, რადგან ბოლშევიკებს ერთი კვირის არსებობის მეტი არ უწერია. ბედი გვწყალობს რაღა!

წაიღონ...ჩამოგვართვან, რამდენიმე დღით გავძლებთ ასე შევიწროვებულათ, — და მერე ჩვენ გვკითხონ სამაგიერო... მე ვამბობ: — ორივე ხელების თითები არ არის საჭირო მათი დღეების დასათვლელად.

დღეში ორ-სამჯერ ვწვები დასაძინებლათ, ქუჩიდან მესმის ხმაური და სროლა, მაგრამ მე საიმედო ალაგას

ვარ — ჩემი სახლის სარდაფშია და უშიშრად ვიძინებ... ვიძინებ იმიტომ, რომ მჯერა: ერთხელაც იქნება და გამოღვიძების შემდეგ ბოლშევიკები აღარ იქნებიან.

დიახ, ყოველ დაძინებისა და გამოღვიძების შემდეგ გადატრიალებას ველოდები.

მართალია: ძნელია აქ სარდაფში მალვა და ყოფნა, მაგრამ ეს ხომ რამდენიმე დღით! ყოველ შემთხვევაში ჩეკაზე უარესი არ არის!

1918 წ.

სიმშილით რომ მოვკვდე, მაგათთან არ ვიმსახურებ — ჩემს იდეას ჩირქს არ მოვსცხებ. თუ ამდენხანს კი გავსძელი, ორ-სამ თვეს კიდევ გაუძლებ. მერე ხომ მაგინი მაინც არ იქნებიან!

სად წავლენ? ყოველმხრივ გენერლები ჰყავთ შემოსეული. კუდით ასროლინებენ ქვას; დასამალავი ადგილიც არსად ექნებათ. რას მერჩიან! აწი ამოვალ სარდაფიდან.

1919 წ.

ალბად ორი წელიწადი არსებობა თავიდან ეწერათ ამ წყეულებს.

ყოველ შემთხვევაში შევალ სამსახურში, თორემ კუდის რიკამდე გამატყავეს და გადამალული ქონებაც შემომელია. საბოტაჟით არ დამარცხდებიან. რატომ უნდა მოვკვდე სიმშილით? თუ მოვკვდი, მერე ხომ ველარ მოვესწრები მაგათ დამარცხებას!? ვიმსახურებ ხეირს მაინც არ დავაყრი; თუ რამეს წავუხდენ, თორემ გაკეთებით არაფერს არ გავუკეთებ.

უნდა ვიმსახურო, თორემ ჩემი ცოლი სხვებს უცქერის — „იმას „პაიოკს“ აძლევენ და ყველაფერი ბევრი აქვსო“.

ხვალიდანვე შევუდგები სამსახურს. ნუ გეშინია, დიდი ძებნა არ უნდა. ვინც კი მაგათთან სამსახურს იკადრებს, სიამოვნებით მიიღებენ. (ღმერთო, შენ იცოდე, რომ მე გაჭირვება მაიძულებს მაგათთან სამსახურს).

1920 წ.

ოჰო! კი ისმახურებ, შენ ნუ მომიკვდე, მაგრამ ვინ გაძლევს სამსახურს?

— უშენოდაც ადვილად წავალთ!.. ერთი ამათ უყურე! თავი მოვიდაბლე — მაგათთან სამსახური ვიკადრე და, სამსახურსაც აღარ მაძლევენ!

საწყალ გენერლებს რა დღე დააყენეს?! კიდევ კარგი, რო მოკავშირეებმა წაიყვანეს თორემ ფრთებ-დაჭრილ ბატებივით ჩაიხრჩობოდენ ზღვებში.

რაშია საქმე, რომ ჩემი ცოლი მიშკას — ჩვენს ყოფილ მოსამსახურეს დაუმეგობრდა? ხშირად ვხედავ მასთან! ალბად პოლიტიკაა. მიშკა ბოლშევიკობს და ჩემს ცოლს ეშინია, მიშკამ ჩეკას ჩემი თავი არ დააჭეროოს!

მაგრამ გუშინისწინ, რომ იმათ თვალი მოვკარი, რაღაც...

რატომ მეუბნება ხშირად ცოლი:

— შენ რაც გინდა ის ქენი! მე კი მიშკამ დამპატიჟა და მასთან მივდივარ სასადილოთ.

ვიცი: კარგად არ არის საქმე, მაგრამ რას იზამ — ძალა მაგათ ხელშია.

1921 წ.

აბა აწი ნახონ, თუ როგორ გაართმევენ თავს ამოდენა სახელმწიფოს. ომში იყვენ კაი ბიჭები, თორემ აწი მაგათი დღე დათვლილია.

ერთი კი კაი მოხდა —ისევ დიდია ჩვენი სახელმწიფო. მაგენი ხომ დღეს თუ ხვალ დამარცხდებიან, აღარ იქნებიან და ისევ დაგვრჩება დიდი სახელმწიფო.

ვერ უშველის ახალი ეკონომიური პოლიტიკა... იგი თქვენ! ჰოოო, ხომ მოახლოვდა თქვენი აღსასრული?!

1922 წ.

რა ოხერი ხალხია! ასე გგონია:—აი ეს არის ეხლა დაუცდება ფეხი და კისერ მოიტეხსო, რომ ისეთნაირად შემოგხედავს,—გულს ჩაგიხეთქავს.

ცოლი მიშკამ წამართვა... არა უშავს რა! უწინაც არ იყო მთლად ჩემი და გზაც იქით ჰქონებია. ცოლი კი არა,თავს ველარ ვირჩენ,არაუშავს რაც ხანია მალე დამარცხდებიან ესენი; მერე ყველაფერს მოვესწრები.

დღეს ერთი წელიწადი შესრულდა, რაც მე შრომის ბირჟაში ჩავიწერე, მპირდებიან — სამსახურს მალე მოგცემთო.

1923 წ.

საქმის მწარმოებლის ადგილი ვიშოვე. მადლობა ღმერთს — აწი სიმშილით არ მოვკვდები. თავს გავიტან როგორმე. ერთ წელიწადში ამათი ხსენებაც აღარ იქნება. საერთაშორისო მდგომარეობა ისე იკვანძება, რომ დიდია ამათმა ერთ წელიწადს კიდევ შეინარჩუნონ ხელისუფლება.

1924 წ.

— სპეცები გვჭირია კაი დიდი თანამდებობა მიბოძეს.

რა მენაღვლება იქნებიან, თუ არ იქნებიან ესენი?! მე ეხლა მაინცადამაინც არ მაინტერესებს პოლიტიკა, თუ დამარცხდიბიან ესენი, ხომ კარგი; თუ არა და,—არც ამაზე შევიკერავ შავს.

1925 წ.

რა სულელი ვიყავი!.. მართალია: ბევრი ქონება წამართვეს, მაგრამ მაინც არ მინდა ამათი დამარცხება. სულერთია— მე იმ ქონებიდან აწი მაინც ვერასოდეს ვერაფერს დავიბრუნებ...

სამსახური კარგი მაქვს... ეხლა კი უნდა ჩემს ყოფილ ცოლს შემირიგდეს, მაგრამ ვერ მივართვი. მე ეხლა სპეცი ვარ და ისეთი ლამაზი ქალები მესევა, რომ უწინ სიზმარშიაც არ მომეჩვენებოდენ.

მე ვიცავ ნეიტრალიტეტს: რა ჩემი საქმეა პოლიტიკა!?

ანდა რას გავხდებით ჩვენ! ჩვენ კი **არა, ყველა სახელმწიფოები ამათ კბინენ**, მაგრამ მაინც ვერაფერი დააკლეს; პირიქით: თვითონ იზარალეს.

დამარცხება კი არა, მე თანდათან ვრწმუნდები, რომ მგონი ესენი მუდამ იქნებიან.

მე პოლიტიკაში არ ვერევი. ვდგევარ პლატფორმაზე. ნეიტრალიტეტს ვიცავ. ანდა რატომ უნდა ვიყო ამათი მტერი და მოწინააღმდეგე? ცხოვრება წინ მიდის... საქმე კეთდება..

მე ნეიტრალიტეტს ვიცავ. პოლიტიკის გარეშე ვდგევარ!

1926 წ.

გაიგეს, რომ ჩემი შვილი, რომელიც პარიზშია ემიგრანტად, გაზეთის რეპორტიორია და საბჭოთა კავშირის შესახებ ჭორებს ათავსებს გაზეთში.

გაიგეს ჩემი წარსული.

სამსახურიდან დამითხოვეს.

მეგობრებმა მომილოცეს: — კიდევ კარგი, რომ ასე იოლად გამოდიო.

არა უშავს; ამათი დღეები დათვლილია. სანაძლეოს დავდებ, თუ ესენი თავისი რევოლიუციის ათი წლის თავს მოესწრებიან, არა; ისტორიას არ უყვარს მაინცადამაინც დიდი და ხანგრძლივი შეცდომა.

ისტორიაში არ უნდა აღინიშნოს: **„საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირმა მეოცე საუკუნის პირველ ნახევარში იარსება ათი წელიწადი“** არა; ეს არ მოხდება. ბეცი უნდა იყოს კაცი, რომ დღევანდელ საერთაშორისო მდგომარეობაში ამათი კატასტროფა ვერ შეამჩნიო.

ო, როგორ გვაწამეს ამდენი ხანი?! ცხრა წელიწადი ხუმრობა ხომ არ არის?!

1927 წ.

ათი წლის განმავლობაში ყმაწვილი საშუალო ცოდნას ღებულობს და ცხოვრებას საკმაოდ მომზადებული ხვდება.

მე კი საშველი არ დამადგა... მაგრამ ეხლა მივხვდი რომ ჯვარი დასმული აქვთ ამათ მტრებს, ჩვენს იმედებს, ჩვენ რას დავაკლებთ, როცა ხალხი ამათკენ არის!.

დღეს წერილი მივიღე პარიზიდან. შვილი მწერს:

„მამაჩემო, გულს ნუ გაიტეხ, სიმშილით არ მოგკლავ. თუ სამსახურიდან დაგითხოვეს, არა უშავს. გიგზავნი ას ფრანკს. მალე კიდევ გამოგიგზავნი, როცა საიმედო მგზავრს შევხვდები. ფულს კარგად ვშოულობ. ერთ ცნობაში საბჭოთა კავშირის შესახებ მაძლევენ ხუთ ფრანკს. ცნობა, რასაკვირველია, უნდა იყოს ჭორი, მოგონილი და ყალბი.

ასე, რომ ბოლშევიკები, რომ არ იყონ მამაჩემო, სიმშილით მოვკვდებოდით. ღმერთმა ჰქნას დიდხანს და მუდამ იარსებონ“.

ჩვენი „ლოცვა“-ც არ უნდათ,— ისედაც იარსებებენ...

ენუქი

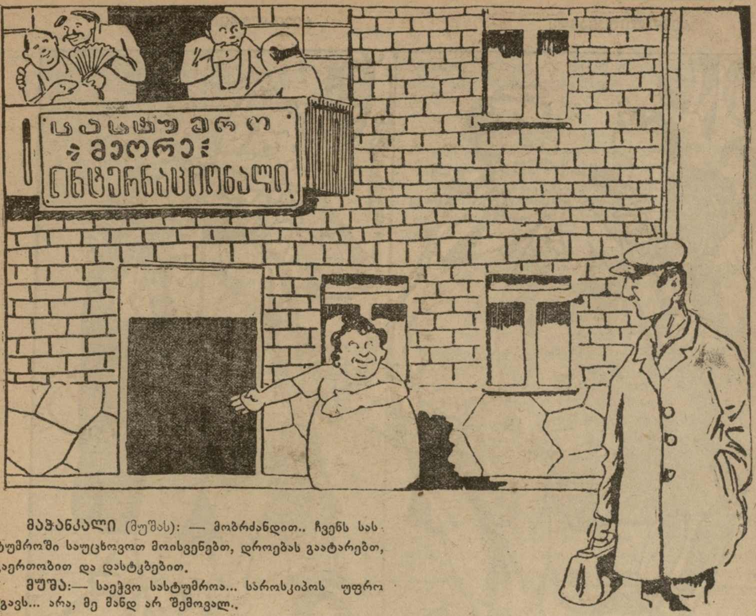

მაჭანკალი (მუშას): — მობრძანდით.. ჩვენს სასტუმროში საუცხოვოთ მოისვენებთ, დროებას გაატარებთ, გაერთობით და დასტკბებით.

მუშა:— საეჭვო სასტუმროა... საროსკიპოს უფრო ჰგავს... არა, მე მანდ არ შემოვალ..

ანკეტა ოქტომბრის შესახებ

ოქტომბრის დღესასწაულის 10 წლის თავის შესრულების გამო, ჩვენი ჟურნალის თანამშრომელი ესაუბრა საზოგადოების სხვადასხვა ფენების წარმომადგენლებს, რომელთაგანაც მიიღო: შთაბეჭდილებები, აზრები, შეხედულებები, ლანძღვა-გინება, წყევლა-კრულვა, მისალმება და სხ.

ყველაზე პირველად, როგორც წესია (და რიგიც), ჩვენი ჟურნალის თანამშრომელი ესაუბრა ერთ-ერთ ქარხნის მუშა კაცს, დაზგის მუშას, რომელსაც აქვს 15 წლის დაზგის სტაჟი და რომელმაც ხელი მოაწერა ინდუსტრიალიზაციის სესხს ძველი დაზგის გამოსაცვლელად.

დაზგის მუშა შინ არ დარჩა.

— მამ სად არის ბიჭიკო?—კითხა ჩვენმა თანამშრომელმა პატარა ბიჭუნას, რომელსაც შკაფიდან ბანკით მურაბა გადმოეღო და მადიანად შეექცეოდა.

— შინ არ არის ამხანაგო! ოქტომბრის სადღესასწაულო კომისიის სხდომაზეა.

— უფროსი ძმა სადღაა?

— საწარმოო თათბირზე.

— და?

— დელეგატ ქალთა კრებაზე

— შენ სად იყავი?

— პიონერ ორგანიზაციის უჯრედის სხდომაზე, მაგრამ ეს მურაბა გამახსენდა და ადრე წამოვედი,

— დედა ხომ სახლშია?

— არა, ბავშთა—ყოფის შემსწავლელ კურსებზე დადის.

— კი მაგრამ ეს პატარები როგორ რჩებიან მარტო?—მიუთითა ჩვენმა (იგულისხმეთ თანამშრომელი) პაწია ბავშებზე.

— მართალია უძნელდებათ დარჩენა, მაგრამ პროფდისციპლინას ემორჩილებიან.

— აი ოქტომბრის მიღწევების ერთ-ერთი მხარე,—ჩაიცინა ჩვენმა (ცხადია, თანამშრომელმა); ზაჰესის ელმაშუქით განათებული ოთახი ჩაათვალიერა, ახლად აგებულ ბინის კარი გამოიხურა და წამოვიდა.

— თითო არაყი დაგველია მაინც,—მოაძახა მას ბიჭუნამ,—მართალია დედა უმალავს მამას არაყს, მაგრამ მე მაინც ვიცი, სად არის შენახული!

— შემდეგისათვის იყოს!—უპასუხა ჩვენმა და ამ უკანასკნელ მიღწევით განცვიფრებული ქუჩაში გამოვიდა.

—:—

მეორე, თუ მესამე დღეს ჩვენი თანამშრომელი სოფლისკენ გაეშურა და ერთ საშუალო შეძლების გლეხის ოჯახს მიადგა.

— სახლში მიბრძანდით, ახლავე მოვალ, ხარი უნდა დავაბა, — მიაძახა მასპინძელმა ჩვენს (რასაკვირველია, თანამშრომელს), ეზოში შემოჩახჩახებული ტრაქტორი სახლის გვერდში დააყენა, საკკის გუთანი ჩამოიღო და ოდის ქვეშ შეაგორა.

— საკრედიტო ამხანაგობაში ვიყავი,—განაგრძო მან

რევოლუციამდე — რევოლუციის შემდეგ

ბატონი (მსახურს):— ფრთხილად გამხადე, შე უზრდელო შენა! რა მოუხეშავი რამე ხარ!
„ბატონი“ (ყოფილ მსახურს):— მიირთვი შენი ჭირიმე... არა უშავს,—მე უშუბოდაც იოლად გავალ.

მისალმების შემდეგ,—ცხენი შინ არ მყავს და ისევ ტრაქტორით წავედი; როგორც ავტომობილი, ისე მიდის, რალაც ხუთიოდე თუმანი შევაგროვე და ამხანგობაში შევიტანე: ხომ იცით, ფულის შენახვა კარგი რამეა.

— როგორ მიდის თქვენი საქმე,—შეეკითხა მასპიძელს ჩვენი.

— მიდის, რა უშავს. მადლობა ღმერთს,—ხალხში განათლება შემოვიდა. სარწმუნოება გადავაგდეთ, ღვდლები გავხუჭეთ. ისეთი სანახავია ჩვენი ღვდელი, რომ, ღმერთო ნუ მიწყენ და, ეშმაკი გეგონებათ. ჯვარი აქა და ოქროს საყვირი...

მაინც რათ გვინდა, ბატონო ამხანაგო, სარწმუნოება, ღვდელი და ბერი? თუ ღმერთმა ქნა და იესო შეგვეწია, კომსომოლის წყალობითაც კარგად მიგვყავს საქმე.

— თეატრის შენობა გაქვთ?

— როგორ არა! ოლონდ მოთამაშეები მოისუსტებს, —ჩაერია ლაპარაკში დიასახლისი. ქალი არ ყავთ. ჩემი კაცი არ მანებებს თამაშს, თორემ...

— კრინტი!—შეუბღვირა ქმარმა და მომიბრუნდა.

— მიირთვით ღვინო! ეს გაუმარჯოს სოფლის მექანიზაციას და ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციას, ყველა ზაციებს და ფაციებს...

— მეტს ველარ დავლევ,—უარი სთქვა ჩვენმა.

— ჰმ- რა ყოფილხარ შე კაცო- ჩვენი სოფლის ინტელიგენცია სულ გობებით სვამს და შენ მაგ ყანწს ველარ დალევ? ჰაი სად არის ახლა ჩვენი მასწავლებელი, ან აგრონომი, ან ბეითალი... რომ იცოდე, რა მსმელი ხალხია...

— ან ჩვენი ექიმი!—ჩაურთო ცოლმა.

— ექიმს ხომ ნულარ გამახსენებ: მახსოვს ვერმორელის აპარატი რომ ვიყიდე, მალარიჩი გადამახდევია ჩვენმა ექიმმა! პირდაპირ დოქებით სვამდა. აგრონომი შუამდე ვერ მიყვა, მასწავლებელს იქვე დაეძინა, ბეითალმა ჩხუბი ააყოლა ალმასკომის თავმჯდომარეს, რომელიც ისე დათვრა, რომ კოოპერატივის გამგეს თავი გაუტეხა და გლეხკომის თავმჯდომარეს ბოთლი გადაამტვრია.

— კარგი ფული დაგჯდომიათ ვერმორელის აპარატი! ჩაურთო ჩვენმა.

— მაშ რა გეგონა! ასე იცის სოფლის მექანიზაციამ! თითო მანქანის ყიდვას თითო მალარიჩი მოსდევს, ამის ნუსხა ჩვენი ქოხ-სამკითხველოს კედლებზეა გამოკრული, კულტკომისიის და სანიტსექციის მდივნებმა შეადგინეს... თეატრში წარმოდგენების დროსაც უმთავრესად სმას ექცევა მეტი ყურადღება.

— დიდი მომლხენი ხალხი ყოფილხართ!

— მაშ რა უყოთ, დღეობები და დღესასწაულები გავაუქმეთ და ასეთ შემთხვევებზე თუ არ ვიქეიფეთ, ღვინო აგვიძმარდება,—შემოილაპარაკა სახლში თემალმასკომის მდივანმა და მაგიდას მოუჯდა.

ამხ. ზმუკო!

გიგზავნით ჩემს სურათს და, თუ კაცი ხარ, გაუშვი ასეთი სათაურით:

ჩემი პასუხი ჩემბერლენს

ლევარსი როხროხაძე.

მეხუთე, თუ მეექვსე დღეს ჩვენი თანამშრომელი ესტუმრა საბჭოთა მოსამსახურეს, რომელმაც სტუმარს გააცნო თავისი ახლად მოყვანილი მეხუთე ცოლი.

— დიდებული საქმე მიყო რევოლიუციამ,—დაიწყო მასპინძელმა, როცა დიასახლისი გარეთ გავიდა.—რევოლიუციამდე ერთი ცოლი მყავდა და კინაღამ ოცი წელიწადი გავატარეთ ერთად. თმები სულ დამაგლიჯა. იმდენს ვჩხუბობდით, მაგრამ გაყრის ნება არ იყო. რევოლიუცია რომ მოხდა, ვცოცხლე!... ერთ თვეში გავუშვი. მას მერე თითქმის ყოველ წელიწადს ახალ-ახალი ცოლები მომყავს. მართალია, ამ ბოლო დროს ცოტა ალიმენტებმა გამაიმასქნეს მაგრამ... ცოლი მაინც ყოველთვის ახალი მყავს... ახლაც, ამ დღესასწაულს ახალი ცოლით ვეგებები, ხომ იცით, სულ სხვა იერი აქვს ახალ ოჯახში დღესასწაულის შეხვედრას!

— გაუმჯობესდა თქვენი მდგომარეობა ოქტომბრის რევოლ. შემდეგ, ან აიწია შრომის ნაყოფიერებამ

— ჰმ, რას ბრძანებთ! გაუმჯობესდა რომელია? ახლა მე მარტო გამოსარჩენით ვცხოვრობ, ჯამაგირი ალიმენტებში მიდის; უწინ ამის მეოთხედს ვერ ვაკეთებდი. შრომის ნაყოფიერებამ ხომ შესანიშნავად აიწია: მეფის დროს მხოლოდ ერთი შვილი შევიძინე; მენშევიკების ბატონობის დროს ერთი ძლივს მიუმატე და გასაბჭოების შემდეგ კი... ყოველწლიურად ორ ბავშს ვიძენ! განა ამაზე მეტი შრომის ნაყოფიერება შეიძლება?

— შრომის ხელფასი?

— საგრძნობლად გაიზარდა: ომამდე სტოლონაჩალნიკი ვიყავი და 100 მანეთს ვიღებდი, მენშევიკების დროს ფული არ ვარგოდა და ახლა, როგორც მთავარი ბუხგალტერი და ამავე დროს სამნეო ნაწილის გამგე, 300 მანეთს ვიღებ. ამას მიუმატეთ გამოსარჩენი... თუ ძმა ხარ, არავის უთხრა,—შიშით დაუმატა მან გამოსარჩენის შესახებ.

კარგა შეღამებული იყო, როცა ჩვენი თანამშრომელი ქუჩაში გამოვიდა, პაპიროსის გამყიდველს ჩაუარა, შტუკობით პაპიროსი იყიდა და გამყიდველს შეეკითხა:

— რა აზრის ხართ თქვენ ოქტომბრის რევოლიუციის შესახებ?.

პასუხი აღარ გაუგონია ჩვენს თანამშრომელს, რადგანაც გამყიდველმა ჯოხს წამოუსვა ხელი და გაქცეულს ფეხებში მიაყოლა. მხოლოდ მოხვედრილ ჯოხის სიმწვავემ აგრძნობინა ჩვენს თანამშრომელს, რომ მეპაპიროზე ყოფილი ღენერალი იყო.

ქუჩაში იგი გადაეყარა ერთ ნაცნობს.

— როგორ ხვდები ოქტომბრის დღესასწაულს?

— დიდებულად!—უპასუხა ნაცნობმა ფულიც ბლომად მაქვს....

— საიდან?

— სცენარი დაუწერე სახკინმრეწვს და მართალია, არ ივარგა, მაგრამ ფული მაინც მივიღე. ამას გარდა, ჩემი ცოლი თამაშობს კინოში, უფროსი ქალი და უნცროსი ვაჟიც იქ არიან.. ბებიაც მინდა წავიყვანო!...

ჩვენი თანამშრომელი წავიდა და ერთ ხანშიშესულ კაცს შეხვდა, რომელიც მუშკოოპის წინ გარინდებულიყო.

— ხომ არ მეტყვით თქვენ აზრს ოქტომბრის რევოლიუციის შესახებ?

— ზიძაშენის არ მეხათრებოდეს, ამ ჯოხით გიპასუხებ, მაგრამ ახლა არ გიყო, შემოუღრინა ხანში შესულმა. ეს მუშკოოპი რომ წამოჭიმულა აქ, ეს ჩემი დარაბები იყო, იქ ზაკტში რომ გაბღენძილა, ისიც ჩემი იყო. ახლა? რა არის ჩემი? მარტო ნაღოგები... ეს მიქნა შენმა ოქტომბერმა.— ყრუთ ჩაიდუდუნა ყოფილმა და წავიდა.

ჩვენი თანამშრომელი მუშკოოპში შევიდა.

— მიღწევები დიდი გვაქვს ათი წლის თავზე, —ამაყად სთქვა მაღაზიის გამგემ.—დღემდე ფასები 12 პროცენტით შევამცირეთ. გაისამდე ერთ ამდენს კიდევ დაუკლებთ, მერე კიდევ, მერე კიდევ და ოცი წლის თავზე 100 პროცენტი დავაკლებთ,— სთქვა მან მხიარულად და საანგარიშო ჩოთქი აათამაშა.

— 100 პროცენტი რომ დავაკლოთ, უფასოთ უნდა გავცეთ!—გაუბედავათ სთქვა გამგის თანაშემწის მოადგილემ.

გამგე დაიბნა, ის მიხვდა, თუ რა წამოროშა, მაგრამ მაინც შეუტია მოადგილეს.

— კოსტა, რატომ მეჩრები! მე თუ გამგე ვარ, შე მაცალე! ხომ იცი შტატების შემცირება რომ მიდის?

თანაშემწის მოადგილე გაფითრდა. მან იგრძნო შემოკლება და ენა ჩაუვარდა.

ჩვენი თანამშრომელი სახლში დაბრუნდა.

— რა აზრის ხარ დღესასწაულის შესახებ?— მექანიკურად. შეეკითხა იგი ცოლს.

— რა აზრის და ახალი კაბაა საჭირო—კრეპდეშინი!—უპასუხა სწრაფად ცოლმა, რომელმაც უცებ იშოვა კაბის მომიზეზების საბუთი.

ჩვენმა (თანამშრომელმა) უგულოთ ჩაიქნია ხელი და წერას შეუდგა.

ალლარ-ალლარსან.

ტარტაროზკორებო, შემოკრბ ით „ტარტაროზი"-ს გარშემო!

კვანწარახი

№ 6 „ტარტაროზი"-ს უფასო დამატება № 6

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ის, რაც არასოდეს არ დაბრუნდება

წინასწარმეტყველება ასრულდა

მე თავიდანვე ვამბობდი ამას. ჩემი იდეური და უდღეური მოწინააღმდეგენი საწინააღმდეგოს ამტკიცებდენ.

მახსოვს, ერთხელ, ეს იყო ვგონებ ცხრაას ხუთში, ახალ ნაყიდი გობი გადავატეხე თავზე მოკამათეს, რომელიც მიმტკიცებდა, რომ 1917 წლის ოქტომბერში რევოლიუცია არ მოხდებოდა. ამაზე მე გული მომივიდა და ოზურგეთის საპარასკეოზე ნაყიდი გობი გადავამტვრიე თავზე. იმ გობის გულისთვის ცოლმა კინაღამ რაზვოდი გამიკეთა (უცხონდა სული, ალიმენტებს მივართმევდი!).

მას შემდეგ, მახსოვს ომი რომ დაიწყო, მე საყოველთაოდ გავიძახოდი:—ომს რევოლიუცია მოყვება-თქო. ამის მიზეზით — (ისიც გუშინდელივით მახსოვს) სტრაჟნიკებმა დამიჭირეს და ოზურგეთის ციხეში ჩამამწყვდიეს. რა შვილი მოვიცდიდი! იმავე ღამეს გავთხარე გვირაბი და დილას ოჩემჩირეში ამოვყავი თავი.

რევოლიუცია, რომ მოხდა თებერვალში, მე გავიძახოდი, რომ ოქტომბერში კიდევ მოხდებოდა, რადგანაც, ხომ იცით, „სავარგის ხარს სასაკოლავში შეეტყობაო", — ვატყობდი, რომ ხეირიანი რევოლიუცია არ იყო.

ოქტომბერში, ე. ი. ნოემბერი, რომ ხელმეორე რევოლიუცია, მოხდა, მაშინ მე ვამტკიცებდი და შემოქმედის (თემია ოზურგ. მაზრ.), ოფიციოზშიაც გამოვაქვეყნე წერილი, სადაც ვამბობდი:—„თუ ღმერთმა ქნა და ეგი ბოლშევიკები გამაგრდენ, ათი წლის შემდეგ ოქტომბრის ათი წლის თავს ვიდღესასწაულებ-თქო". როგორც ხედავთ, ჩემი წინასწარმეტყველება გამართლდა. აგერ ათი წელიწადი გავიდა და ეგი ბოლშევიკები მაინც ქე არიან.

მე თავიდანვე ვიცოდი, რომ ასე იქნებოდა!

ვიცოდი, რომ სადღეისო „კვანწარახში" მოწინავე წერილის დაწერა მომიწევდა და მართლაც მომიწია.

რა უყოთ მერე- მე წერილის წერა არ შემეზარება, ოღონდ თქვენი თავი კარგად მყავდეს.

მიიღეთ ჩემგან რწუნება სრულ გულწრფელობასა და პატივისცემაში. თქვენი ლევარსი როხროხაძიანა.

ლევარსი როხროხაძე.

მთელი ქვეყანა ააფორიაქა ოქტომბრის დღესასწაულმა.

მსოფლიოს ყოველი კუთხიდან „კვაწარახი"-ს რედაქციას მოსდის თავბრუდამხვევი ცნობებითვითმკვლელობათა განზრახვის შესახებ

ლონდონი. უკვე დადასტურდა ხმე [illegible] დღესასწაულის გამო, ჩემბერლენმა და ბოლდუინმა განიზრახეს თვითმკვლელობა. სასწრაფოდ გამოძახებულ იქნა სანიტარული ექიმი (რამზეი მაკდონალდი), რომელმაც მომაკვდავებს შეუშხაპუნა თითო ცისტერნი ბაქოს ნავთი და სიკვდილს გადაარჩინა.

პარიზი. („კვანწარახი"-ს სპეცკორიდან) ოქტომბრის რევოლიუციის ათი წლის თავის შესრულების გამო პუანკარემ და ბრიანმა დალიეს ათი კვარტი 'კვანწარახი. დაზარალებულები მოთავსებული არიან საფრანგეთის ბურჟუაზიის არქივში, სადაც მათი გვამი დარჩება, როგორც იშვიათი ისტორიული დოკუმენტები.

რომი. ოქტომბრის რევოლიუციის ზეიმის მოახლოვებას ველარ გაუძლო მუსოლინის სათნო გულმა და სასოწარკვეთილი თავის დასახრჩობათ გადავარდა იტალიაში დახოცილ მუშების სისხ[illegible] წყალში დამხრჩობი საზოგადოების თავმჯდომარე — რომის პაპა, ჩაყვინთა მორევში და ამოიყვანა თავგანწირული იტალიელი.

ბერლინი. ოფიციალურ წყაროებიდან იუწყებიან, რომ ჰინდინბურგს დამბლა დაეცა. სააგადმყოფოში, სადაც მოხუცია მოთავსებული, „სიდელკებათ" დააყენეს შტრეზემანი, კარლ კაუცსკი, „ფორვერტსის" რედაქტორები და ძმანი მათნი.

ნიუ-იორკი. დადასტურდა ცნობები, ვაშინგტონის სობოროში წირვის დაწ თავრების შესახებ. ეს წირვა მოეწყო ამერიკის პრეზიდენტ კულიჯის ინიციატივით. წირვის მიზანი იყო საერთო ძალით შევედრებოდენ ღმერთს, ანგელოსებს და ეშმაკს ბოლშევიკების დამხობის შესახებ. როგორც ამბობენ, წირვა დიდი ენტუზიაზმით ჩატარდა.

..ი ქ"

ორნი იყვნენ.

პარიზის ქუჩის ერთ კუთხეში მიმდგარიყვნენ და ბაასობდენ.

ერთს გახუნებული სერთუკი ეცვა და სერთუკის ბოლოს ხელით ქვევით ეწეოდა, რომ უალაგო - ალაგას გამოგლეჯილ შარვლიდან ტიტველი ხორცი არ გამოსჩენოდა. თავზე გაპოხილი ცილინდრი ეხურა.

მეორე — ჩოხა - ახალუხში იყო გამოწყობილი. ჩოხას კონკი-კონკზე ედო, ხოლო კალთები შემოგლეჯოდა. პირველი — მენშევიკი იყო, მეორე თავადიშვილი.

— ესეც ათი წლის თავი,—ჩაილაპარაკა თავადიშვილმა.

— აღარც იმედი. იმედი მაინც რომ იყოს, კიდევ გაუძლებდა კაცი ამდენ სიმშილს, სიტიტვლეს და დამცირებას. მაგრამ იმედიც აღარსაიდან არის.

— აფსუს ჩემო ცხოვრებავ! მთელი კახეთის მიწა - წყალის ბატონ-პატრონი ვიყავი, ყველაფერი ოხრად და მუქთად მოდიოდა.

— სამ წელიწადს მეც ვიგემე ცხოვრება, სანამ მინისტრის ამხანაგი ვიყავი, ამგრამ მეტი აღარ დაგვაცალეს.

— მაშ ეხლა რაღა ვაკეთოთ?

— ვილოცოთ მაინც, ღმერთს ვევედროთ, რომ სადაც კი ბოლშევიკები არიან, ყველა ერთ დღეს გასაწყვიტოს, დააბრმაოს, ან ისეთი ხოლერა გააჩინოს, რომ ერთი აღარ გადარჩეს. მე ყოველ დილა - საღამოს ამას ვლოცულობ.

— მერე რასა გშველის?

— არაფერს, მაგრამ გულზე დარდი მაინც მეშვება.

კიდევ დიდხანს ილაპარაკეს, ერთმანეთი დარდითა და ბოღმით აავსეს. შემდეგ თავადიშვილმა მიმართა:

— დღეს თუ მთელი საქართველო ზეიმობს, წამო, ჩვენ თითო არაყი მაინც დავლიოთ ამ დარდიან გულზე.

წავიდნენ. ერთ-ერთ რესტორანს რომ მიუახლოვდენ. მენშევიკმა ჰკითხა:

— არაყზე რომ მეპატიჟები, ფული გაქვს?

— ფული რათ უნდა, ჯერ დავლიოთ და ფული რომ არ გვექნება, რას გვიზამენ, თითო-ოროლას წაგვარტყავენ და გამოგვაგდებენ. მე სულ ასე ვაკეთებ.

— მაშ ისევ მეორე რესტორანში წავიდეთ, იქ ჩვენი პარტიული ამხანაგია ლაქიათ და თუ გვცემს, გამეტებით მაინც არა გვცემს.

შოლტი.

„სრულიად რუსეთის თვითმპყრობელობა"

გვარების გამოცვლა

ოქტომბრის რევოლიუციის დღესასწაულის გამო, ჩვენი ჟურნალის რედაქციას მოუვიდა აუარებელი წერილები და განცხადებები გვარების გამოცვლის შესახებ. განცხადებებს გზავნის ყველა ეროვნებათა წარმომადგენლები, რომლებიც ვინ იცის რა მიზეზების გამო იცვლიან გვარებს. მოგვყავს **რამოდენიმე**

1. გთხოვთ თქვენი პატივცემული ჟურნალის საშუალებით გამოგვაცხადებინოთ, რომ დღემდე ვატარებდი აზნაურის გვარს **ჩოხაძეს.** ამიერიდან მსურს ვიწოდებოდე **ოქტომბრაძეთ.**

2. პატ. რედაქტორო! მოგვეცით უფლება თქვენი ჟურნალის ფურცლებზე ვაუწყოთ საზოგადოებას, რომ გვარს **ბლინკიშვილს** ვცვლით გვარ **ოქტონბრაშვილათ.**

3. ამხ. რედ.! გაუწყებ რომ გვარი სუშკოვი უკვე გადავაკეთე **ოქტომბროვათ.**

4. რედაქციას ვაცნობებ, რომ ამიერიდან რუბლიოვის მაგიერ ვატარებ **ჩერვონცოვის გვარს.**

5. მაქვს პატივი გაუწყოთ, რომ **ჩიგიანცის** გვარის ნაცვლად დღეიდან ვატარებ ძორაგესიანის გვარს.

6. ყარდაშ რედაქტორ! ადა სულას ალიკუმ იოლდაშ! ჩემი გვარი ბაბალოღლი შევიცვალე ბაბალ - აზნეფტ კომუნ - ოღლით.

7. ამხანაგო რედაქტორო! ერთი ამბავი უნდა შაგატყობინოს: ჩვენი სოფლის ზაქში წახვიდოდე და ჩემი გვარი თხილიევი ტაქტორიევის გვარად შაგიცვალე! მაშ, მაშ! ეგრე ვიცის ჯაყომა!

8. ამხ. რედაქტორო! გაწუხებ ვადაი, მარა, მაპატივე! რაც ელირებოდეს გამომართვი და ეგი გამომიცხადე: მარდიხა ყობოსძე წრუწუნაშვილი ხვალიდან იქნება მარდეხ ყობოევიჩ მუშკოოპიშვილი.

რედაქციის მდივანის მაგიერ: **ცხვირა.**

იურიდიული რჩევა-დარიგება

კითხვა: ვარ საშინელ ხასიათზე, ნერვები ამეშალა და მელიანქოლია მიპყრობს. როგორ მოვიქცე?

პასუხი: თუ თქვენ ხართ კონტრ-რევოლიუციონერი, მაშინ მაგის მიზეზიც ადვილი ასახსნელია (ალბათ ოქტომბერი გაწუხებთ) და მიმართეთ პოლიტ-სამმართველოს (ტროცკის ქუჩა, ნომერს იქვე გაიგებთ), ხოლო თუ საბჭოთა პლატფორმის მოქალაქე ხართ, გაისეირნეთ დღეს, ხვალ და ზეგ ოქტომბრის დღესასწაულზე და გული გაგეხსნებათ.

კითხვა: ვგრძნობ, რომ დღეს შემეძინება ვაჟი, ან ქალი. რა დავარქვა?

პასუხი: თუ ქალი დარჩეს ოქტომბრინა დაარქვით, თუ ვაჟი იყოს — ოქტომბრინოსი უწოდეთ. შეიძლება რევოლიუციონერი გამოვიდეს.

კითხვა: დღესასწაული დაიწყო, სარდაფები დაკეტეს და ღვინის ყიდვა ვერ მოვასწარი. რა უნდა ვსვა?

პასუხი: გეყოფათ ორი კვარტი.. „კვაწარახი".

კითხვა: როდის იქნება ოქტომბრის რევოლიუციის ასი წლის თავი?

პასუხი: დღეიდან ოთხმოცდაათი წლის შემდეგ.

კითხვა: შემიძლია თუ არა მე, როგორც ჩვეულებრივ მოქალაქეს, ზეიმას გამო, გადავდო ასი მანეთი უპატრონო მოქალაქეთა სასარგებლოთ.

პასუხი: შეგიძლიათ... თუ გაქვთ.

კითხვა: მსურს ქალ-ბალანას კაბა ვუყიდო დღესასწაულებისთვის. რა ფერის ამოვარჩიო?

პასუხი: კაბის შეკერვა გვიანია, რადგანაც დღესასწაული უკვე დაიწყო. ისე კი კაბის ფერს ნუ ეძებთ, ფანელი მოძებნეთ, თუ იპოვით ჩვენს კოოპერატივში.

იურისკონსულტი ლევარსი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ათი წლის „გადავუშჩინა“

— აჰა, ესეც შენი ათი წლის თავი, ესეც შენი პრაზნიკი და გადავშჩინა,—მაგათი დღეობა, ჩვენი ქელეხი, მაგათი აღდგომა, ჩვენი კი დამარხვა ულვდვლოთა და უტერტეროთ!.. ვაჰხ- მაშ მორჩომილი საქმეა რაღა, აკანჩატელნათ მაგათ დარჩათ ყველაფერი—ჩვენი ყავლი კი გასულია..

ჰაი გიდი აბასთუმან, რა დროება დავკარგეთ, რა შნო და ლაზათი წავიდა, როგორ წუმის სიზმარივით გაქრა ჩვენი ნუყლივით ტკბილი ცხოვრება და ქონება, პაჩოტი და პატივი.

ჩვენზე ვამოფ, ჩვენ ჰამფა და ჰამქარ ხალხზე ვიძახი, თორემ მაგათ რა უჭირთ—ბალშევიკებს რაღა, მაგათა ეს ქვეყნიერობა სამოთხეთ აქციეს, შიგ უკვდავების ბუკეტები დარგეს და ჩვენ პანლურ!—ამ სამოთხიდან ეშმაკებივით გარეთ გამოგვყარეს—ასმა, რაც რომ ბურჟუები, ვაჭრები, კნიაზ-პამეშჩიკები და დიდი ხალხია, უნდა მოვასპოთო, მუშებისა და გლეხების ოფლი ცხვირიდან ძმრათ უნდა წამოვადინოთო, რაც რომ სიკეთეა ყველაფერი მუშა ხალხს უნდა მივსცეთო, დვარეცში ისინი უნდა დავსვათო, ზაკონები იმათ უნდა დავაწერინოთო, სახელმწიფო სულ იმათი უნდა იყოსო—ერთის სიტყვით, ქვაც ჩვენა და კაკალიცაო, რაღა მააშ!

ვიცინოდით, ვიძახდით თუ:

— ტყუილი ტრაბახია, მთა და ბარი სოლობძენს ვერ გაუსწორებია, შავი თეთრის ადგილას ვერავის გაუსალებია და ესენი იზამენ? ბუნტი ქნეს, უსწავლელი ხალხია, გაშლილი სუფრა ნახეს და უხარიანთ. თოლ ჰამონ, ხვალ ისევ ჩვენი დრო დადგება და ისევ ცეცხლათ წამოვადენთო,—დიდი, დიდი სულ სამ თვეს გასძლონო, მერე პუპუზ, ისევ ნიკოლოზს ტახტზე დავსვამთ, ისევ ჩვენი დოირანი დადგებაო. ჰამაც ყველაფერს ვიხსომებით თუ პირველათ რომელი ბოლშევიკი უნდა გაგვეტარუზინა ზერაში.

საქმეში ხარ? რის სამი თვე, რის სამი წელიწადი, რის ფლავი და ბოზბაში!... კირკიტები გამოდგნენ, ჩაკიროულები, წინდახედული, საქმის მცოდნე, ახალი ცხოვრების დურგლები და კალატოზები, ინჯილრები და პრაფესორები მააშ?!. მაგათთან ნიკოლოზმა ხომ მიჰქარის და მიჰქარის, ჰამა იმის პამოშნიკმა ყველა სოციალისტებმა, ყველა მთავრობამ, ყველა რეჟიმმაც თავი ქვას ახალოს, ფას, ფსტიაკ ყველანი მაგათთან, სიყმეს გოფილცები, ჩემამზემ, თელეთის მადლმა, გინდა დაიჯერე, გინდა ნუ!

ვაჰხ! მოდი და ნუ გაგიკვირდება—ის კუკლასავით გამართული ქვეყანა ჰარისასავით არიეს, ცხოვრება კულიჩის ცომივით მოზილეს და ამისთანა ანტიკა პარიატკა გამოაცხეს; ყველგან სავეცკი რესპუბლიკა გააკეთეს, მერე ერთმანეთში ძმობა და პურმარილი ქნეს და პუპუზ, დიდი და ლონიერი ეს-ეს-ეს-ერი გამოჩეკეს იცი რას ნიშნავს ეს-ესესერი? მითომ, ეს არი, რაც არი, ამაზე კარგი სხვა,არ არიო მააშ?

ჰუზურში მართალია, მე რომ ჩოთქში ვაგდეფ და რაზუმენია ვშვრები—ყველაფერი ტოჩი-ტოჩია, ანგარიში ვქნათ, სიმართლე ვთქოთ, თვალი გავახილოთ და თეთრსა და შავს აბანოსავით ისნათ დავინახავთ.

ჯერ მე მათქმევინე, მე ხომ მაგათგნით ავისა და ჩაჭრუმილის მეტი არაფერი მახსოვს, ჩემი სასტაიანია პარშია გალდეს მაგათთვის, ჰამა, ახში ბევრიც რომ ვიხაიუნოთ, წელზე მაღლა ვერ შევხტებით— ზნაჩიტ, რომა რაც დასანახია, ყველაფერი უნდა დავინახოთ, გულის ბოხარი ვიყაროთ, ნათქომი გავიგონოთ, ნაფიქრი ვთქოთ:

ნიკოლოზი რომ ჩვენი სიყრმის მარილი და პირის ზიარება იყო, ეს ნეპრემენი რამეა, ჰამა, არც ის პირძაღლი ვრემენი მთავრობა იყო ფინთი ვინმე: მუშებსა და გლეხებს ისიც ატყუებდა და ისევ ჩვენ საქმეს აკეთებდა. მენშევიკები ხომ ფას მაგათთანა:

ურიგო ბიჭები იყვნენ? არ გამაგონო, ცოდო იქნება! მართალია, იმათგნით მე გული მეთანაღრება, რადგანაც რომ ყარაიაზში შეშის საჭრელათ მგზავნიდნენ და სანამ კარქი ქრთამი არ მივეცი, ხელი არ აიღეს, ჰამა, მაინც ჩვენი ხალხი იყო, ისევ თავად-აზნაურსა და ვაჭარ ხალხს პაჩოტს უკეთებდნენ, მამულებს და სახლებს არ ართმევდნენ, მუშებს არ აპარპაშებდნენ, თუ კი რამე შნო და მარიფათი გვქონდა, არაფერს გვიშლიდნენ, ერთის სიტყვით, ჩვენ ხარეს იყვნენ, ჩვენთვის ფიქრობდნენ, მუშები და გლეხები კი ფეხებზე ეკიდათ, ჩვენც დოირანში ვიყავით და ჰა, კამაც-კამაც ისევ ძველ და ნუყლ ცხოვრებას უპრუნდებოდით! ჰამაც, სპირტების კანტრაბანდა, სპეკულიანტობა, ქრთამი რამე, ყველაფერი რიგზე იყო.

მოკლეთ გითხრა, როცა რუსეთში ოქტომბერი ქნეს, პერევაროტი გააკეთეს და ყველა ღენერლები, მინისტრები, კაპიტალისტები, მღვდლები და ჩვენისთანა ჰარიფების ჰამქარი ბოლშევიკური ცოცხით სანეხვეზე გადმოყარეს. ჩვენ აქეთ-იქით გავქცუნდით (მაშინ მე მოსკოვში ვიყავ, სკლადის ადელენია მქონდა, ჩემი კუკლა ცოლშვილით ისევ აქ ჩამოველი და რაც რომ მითქვია, ყველაფერი ჩემი თვალითა ვნახე).

მაგრამ ვინ მოგასვენა? ეს ბალშევიკობა შემახის მიწისძვრასავით წამოვიდა, ყველა ქვეყანას დაეტაკა, ყველაფერი მიანგრ-მოანგრია და პუპუზ ჩვენც თავგის სორო არ მოგვანახვინა? ამას აქეთ ჩვენი ყისმათი წავიდა, ძველი ყველაფერი შაიცვალა, ჩინი და მენდალი მაისპო, ვაჭრებსა და მდიდრებს სახლები, ფაბრიკები, ზაოტები, რამე, ყველაფერი წაართვეს და მუშებს მისცეს, ჩვენი ქონება ღარიბ ხალხს მთლას ტაბლასავით დაურიგეს, თავად-აზნაურებსა და მემამულეებს ჯორის ნალები დააკრეს და ისე იფრინეს, მიწები ტეტია გლეხებს დაურიგეს, სკოლები გაალეს, ბებრებსაც კი წერაკითხვა ასწავლეს, ქვეყნის პრავლენია მუშებსა და გლეხებს მისცეს, ყველა ხლუპუზსა და ჰოტროველას პორიფე-

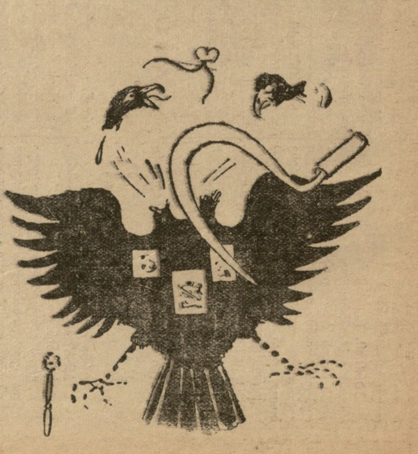

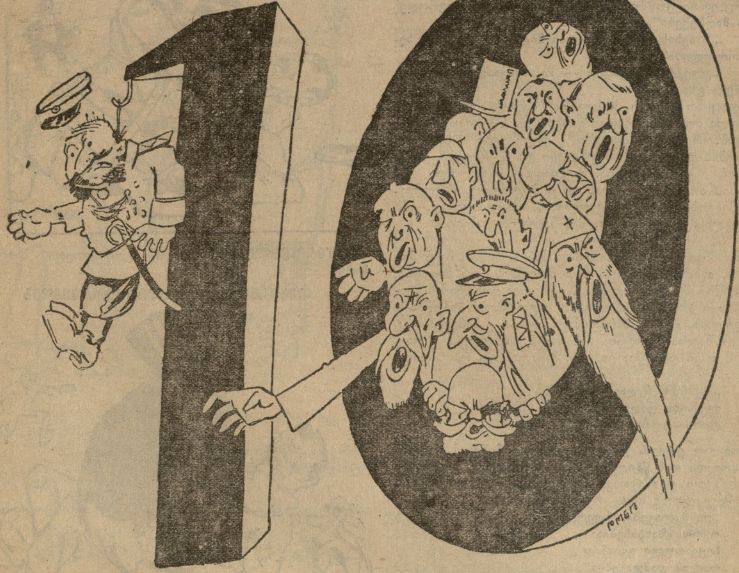

ლი დააჭერინეს, ავტომობილში ჩასვეს, დვარეცში წამაასკუპეს, მთელი ქალაქები კუკლასავით მორთეს, ახალი ფაბრიკები და ზაოტები, ბურნუთის კოლოფებივით წამააჭუნტეს, დანგრეული გააკეთეს, ლიხტრიფიკაცია ქნეს და მთელი ქვეყანა გაანათეს, სოფელში ტრახტორები შეიტანეს, გლეხებს,თვალები აუხილეს, ქალები გაანთავისუფლეს, ხიდები, გზები, სარწყავი არხები, ათასი ამისთანა რამეები გააკეთეს—შენ მოთვალე!..

მაგრამ მოთვლა კი შეიძლება? ენა გაცვდება-მეთქი, გადი გარეთ, თვალი გაახილე, დაინახე და ყველაფერი იასნი გახდება,—მაშინ აღარ მკითხავ, თუ გეურჭ, რაც ცეცხლი ჩაგვარდნია ჯიგარში ამ კომუნისტებისგნითო...

მერე ჩვენ რა? ჩვენ ვინ რა მოგვაცხო? მაგ ბემურაზებმა რაცა სთქვეს ჰუზურში შეასრულეს კიდეც: მართლაც მუშებისა და ღარიბი ხალხის მზე ამოიყვანეს, ჩვენი მასკვლავი ჩააქრეს და ცოცხლათ მიწა მოგვაყარეს.

გაიარე ქუჩაში— ნახე, ძველი მილიონჩიკი სემიჩკას ჰყიდის, მექარხნე სტარიადოჟობას ეწევა, ღერენალი მეპაპიროზეა, ტერტერა მათხოვრობს. სტატსკი სავეტნიკი—კურიერობს. თავადი ჯიბგირობს. ღვდელი ხურმით ვაჭრობს, კნეინა პრაჭკაობს, ვინ მოსთვლის?

მუშები და გლეხები კი დოირანში არიან. აფსუს, ჰიშტა ვისა აქვს ფლავი ვის უდგია!.. აფსუს, ძველო დროებავ!

იმედი? რიღას იმედი, რის ბოზბაში; იმედები არ იყო, ინგლისის და საფრანგეთის ჯარები? ვრანგელი და დენიკინი, ჩემბერლენის ყეფა, პუანკარეს ღრენა, ათასა უტია და ოსმანა? რა გამოგვიყარა ამ იმედებმა?

ბოლშევიკებმა ყველას კუდით ქვა ასროლინეს, ყველას ენა მუცელში ჩაუგდეს და ჰამაც თავისი თაბაუთი უფრო მაგრათ დაიჭირეს.

ერთის სიტყვით, მორჩომილი საქმეა, ქვეყანა მაგათ ღარჩათ, ზედ სამოთხეს აშენებენ, შიგ უკვდავების ბუკეტებსა რგავენ და ახარებენ. რა არის ეს ბუკეტი? მთელი ქვეყნის ღარიბი ხალხი, მუშები და გლეხები, ვისაც კი ოფლი დაუღვრია, მუშაობისა და ბრძოლის შნო და მარიფათი ჰქონია, ახალი ცხოვრების გაკეთების ჰუნარი გამოჰყოლია; მდიდრები და ძველი ბატონები კი ფას!—ცოცხით სანახვეზე, ძველ ცხოვრებასთან და ძველ პარიატკებთან ერთათ.

აი, რა მოუტანია ამ ათი წლის პრაზნიკსა. რაღა ვთქოთ? მოდი ერთი ეხლა მაინც ჭკვაზე მოვტრიალდეთ და ერთი ლოთიანათ პაზრავლენია გაუკეთოთ ამ კომუნისტებსა!..

ფარსადან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიღწევა და მიღწევები

„დღეს ყველასათვის აშკარა გახდა ჩვენი მიღწევები ალმშენებლობის ფრონტზე. აღარ არსებობს არც ერთი ურწმუნო თომა რომელსაც არ სჯეროდეს ეს მიღწევები“...

„ზაჰესის აგება უდიდესი მიღწევაა საბჭოთა ხელისუფლების“.

„ელექტროფიკაცია — აი, სოციალიზმის მისაღწევი გზა“.

ნადაც არ წავედი, ყველგან ასეთი ლოზუნგები მხვდებოდა თვალში. ავიღებ გაზეთს და სწერია: „მიღწევები ჯანმრთელობის დარგში“, „მიღწევები სახალხო განათლების ფრონტზე“, მიღწევები და მიღწევები. მე კი ვერაფერს ვერ მივაღწიე. დავდივარ უფულოდ და პაპიროსის თხოვნით ყველას თავი მოვაძულე. უფულობამ უჭმელობა იცის, უჭმელობისას—ძილია კარგი. ეჰ! ჩემო ძველისძველო საბანო, შენ მფარვიდე ამეღამ!

——:

...მე მივაღწიე, შენ მიაღწიე, მან მიაღწია, ჩვენ მივაღწიეთ, თქვენ მიაღწიეთ, მათ მიაღწიეს. ვინ მიაღწია, რას მიაღწია, რატომ მიაღწია... გერმანია გოგიტიძემ მიაღწია გოსკინპრომში მიმაგრებას, დუდუჩავამ მიაღწია—გამომაგრებას, ვასილ ბარნოვმა მიაღწია— სიბერეს, კ. ფოცხვერაშვილმა მიაღწია სამ საჟენ სიმაღლეს, რაჟ. გვეტაძემ თავი დააღწია ვირებს. მაგალითად, რა დიდი მიღწევაა:

„ტვინში რაღაც გამიარს
ლექსებს უძლვნი დარიალს
ტირია-ტურია დარიას“.

„სადღაც ეტლის კოფოზე იჯდა ჩინელი. ქარმა გამომიარა და თან წაიღო ჩემი ავლა-დიდება! ასე სწერს შეუდარებელი დემნა თავის მოთხრობაში და ამის გამო მე იგი მივაკუთვნე ნეო—რეალისტების სიას.

„ეგ მკლავები, ქალოჯან,
ოქროს ზამბახებია;
სიყვარული გვიანად
რატომ დამჯახებია“.

განა მარგალიტები არაა? ცეცხლის კაკალივით მიძობნეული ამ ლექსში? —ამას მიაღწია გოგლამ.

ფერად-ფერადი ლექსები
ჯერ კიდევ არ გაყიდულა;
უმჯობესია ჩვენს დროში
ეარშიყო დიასახლისს

ეს იყო გრიგოლოვანი და ცეცხლოვანი პოეტის უკანასკნელი თქმა, რის შემდეგაც ხმა არავის ამოეღებოდა.

ერთი, ორი, ერთი ორი,
დაუკარით მარში.
ლექსი ვსთქვი და ქეც დავბეჭდე
მითავაზეთ ტაში.

სანდრო იულის პოეზიაში ეს მხოლოდ სასხვათაშორისოდ მოვიყვანე.

ყველამ კი მიაღწია რაღაცას: ვალერიან გაფრინდაშვილმა მიაღწია სიჩუმეს.

შალვა აფხაიძე სკობკას დამსგავსებია...

გრიგოლ რობაქიძემ ბერლინიდან ისევ თბილისს მოაღწია... და, და, და, და... მიაღწია, მიაღწია. ფუტურისტებმა ვერაფერს მიაღწიეს, პროლეტარულმა ასოციაციამ საკუთარი ჟურნალის არსებობას მიაღწია, ძველმა მწერლებმა — ზოგიერთმა იუბილეს მიაღწია, ცისფერმა ყანწელებმა მიაღწიეს სიდინჯეს...

— მე რას მივაღწიე, მე რას მივაღწიე, მე რას მივაღწიე?

— შენ არა ხარ პოეტი.

— ვინ? მე ვერ დავსწერ ლექსებს და პოემებს თუ? ...ფილისტერო... სოფლის მასწავლებელო..; შენი;;; ...ვაიმე!

— უჰხ! მადლობა ღმერთს გამომეღვიძა. უკაცრავათ ყველასთან; ეს მხოლოდ სიზმარი ყოფილა. —ტო.

თებერვლის რევოლიუციამდე

მშრომელი:—მიშველეთ, „გოროდოვოი“ მახრჩობს!

თებერვლის რევოლიუციის შემდეგ

მშრომელი:—მიშველეთ. ეხლა ეს ოხერი მახრჩობს!

ბურჟუა: —ეხლა რაღა გაყვირებს,—ხომ მოგაშორე „გოროდოვოი“?!

მშრომელი:—ის კი მომაშორე, მაგრამ ეხლა შენ მახრჩობ... ეს სულერთია: გინდ ნამს დაუხრჩვივარ, და გინდ ზღვას... მიშველეთ!

ოქტომბრის რევოლიუციის შემდეგ

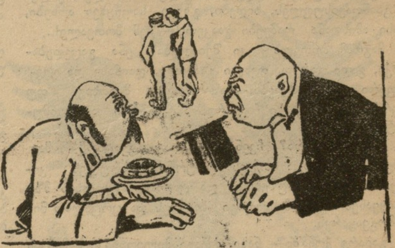

„გოროდოვოი“ (ბურჟუას):— იგი შენ! რომ ვახრჩობდი, რად მოეშველე?! ახია შენზე რაც მოგივა.

ბურჟუა:—სულელი ჩემი თავი,—დამეხარბა!.. მაგრამ ეხლა შენც სსს და მეც სსს...

— როგორ გასლოკინებს. ძმობილო! ალბად იქეიფებდი სადმე და გაციებულხარ!

— რა დროს ქეიფია! დარდისგან ლამის გული გამისკდეს... ეს იმის ნიშანია, რომ; ალბად. საზღვარგარედ მენშევიკები მიგონებენ.

ყოფნა-არყოფნა

(მონოლოგი პოემიდან „გაბითურება“)

შენ ჩემო გოგრავ, ხაბურზაკივით რომ ამოჩრილხარ ამ ჩემს კისერზე. სულ ზედმეტია შენი თრევა ჩემივე მხრებით... ახი იქნება გადაგავლო ნავთი, ამოგვწვა, ან შეგახეთქო ქვისა კედელს, თავო ტიალო!.. მე შენ მეტყვი და არ დაინთხეს ერთბაშად სითხე, მაჩვენებელი სიბრძნისა და ჭკუა-გონების...

რაში მარგიხარ, რა სიკეთე გიქნია ჩემთვის? ვისი ბრალია, ვინ ჩაგაგდო ასეთ ყოფნაში? შენ, შემო გოგრავ, რომელსაც მე მოგანდე ბედი და ჩაგაბარე ამ ცხოვრების ყველა სადავე. შენი წყალობით დავემგზავსე მე გამხმარ ტარანას, შუა ზაფხულში რომ ჰყიდიან ფოთში ვაჭრები. შენი წყალობით მე დავარდი იშკილებიდან და დავჩერჩეტობ ფრთებ-ჩამოყრილ ინდაურივით. ვიყავი კაცი ერთ დროს მართლაც საკმაო წონით, ჭკუის სასწავლად ჩემთან ხშირად მოსულა ბევრი. ეხლა კი ჩემსა წონას უდრის ბამბის ფანტელი და დავპამპალებ ცხოვრებაში, როგორც რომ პრონკა..*)

ოჰ, მაგონდება მე სულმნათი ბარათაშვილი, რომელსაც უთქვამს სიტყვა ჩემზე ზე-გამოჭრილი: „არც ისე ვარგა რომ ცოცხალი მკვდარსა ემგზავსოს. იყოს სოფელში, ხან ქალაქში ულუკმაპუროდ“.

შენ, ჩემო გოგრავ, სად იყავ მაშინ, ამ ქვეყანაზე ჭკუას როცა რომ არიგებდენ? სად იყავ მაშინ, როცა ყველამ გზა გაიკაფა? ალბად, საკანში იჯექი და ვირთხებს ითვლიდი. შენ გამოდექი ერთი რალა ბრძენთ უხუცესი და პოლიტიკოს-მეცნიერი, გონება სალი. ღმერთი გიშველის, შენ რომ კარგად აუღე ალღო ცხოვრების დუღილს, ისტორიის ჩარხისა ბრძოლას..

გადექი განზე, გაიბუტე და გაიბერე, ვითომდა შენზე მთელი ხალხის ეკიდა ბედი.. შენ არ იცანი საბჭოები, მათი მთავრობა, ვითომდა ერთობ კულიჯი ხარ, ან ჩემბერლენი.... შე ჩემანალა, რა ხარ, ვინ ხარ, ვის დარჩენიხარ? ვინ გაგდებს ჩხირად, ვინ მოგიზღავს პატივს, დიდებას? ან რას ფიქრობდი, რომ დაიწყე ჩხირკედელობა? დაიწყე სადღაც ორღობეში გავლა და ჩმახვა...

იქნებ ფიქრობდი, რომ ამისთვის შაქარს გაჭმევდენ, ან მიიღებდი **ბერიასგან** შენ შუბლზე კოცნას.

ოი, შე გოგრავ, მართლაც გოგრავ და მართლა კვახო. გიტირეს ყოფა? აი დარდი! ახია შენზე. სამი წელი ხომ გაატარე ჩეკაში იქეთ? კიდევ ცოტაა... რატომ ტყავიც იქ არ დასტოვე. იარე ეხლა ცარიელი და ყლაპე ნერწყვი.. არც კი გრცხვენია, რომ ყოველ დღეს ალამებ უზმად.....

შეხედე ერთი, ყველას შენზე რომ რჩება თვალი.. დამსგავსებიხარ უმუშევარ მთავარ-დიაკვანს. ყველა მორთული, მოკაზმული ჩაგივლის გვერდით, მიდის, იცინის, მხიარულობს, კმაყოფილია. რა უხარიათ, რატომ არის ეს ჟრიამული? შე უბედურო, მიხვალ შენით, სხვამ რომ არ გითხრას. ყველა ზეიმობს, რომ შესრულდა ათი წლის თავი... ოჰ! შენ გაგიხმეს, „დემოკრატო“, ეს ლაყე თავი. ათი წლის თავი შეუსრულდა იცი ვის, ხეპრე? ხელის-უფლების; რომელიც რომ შენ არ „იცანი“

ოოო! უშენობამ ხედავ როგორ „დაღუპა“ ხალხი? არაფერს სჭამენ, არც იცვამენ, კვდებიან რაღა! შენსავითაა სულ ყველანი ფერდებ-შემხმარი.

ჩამომითვალე „მიღწევები“ შენი, პირადი... ათი წლის თავზე ჩამაბარე ერთი „ატჩოტი“. ცოლი სხვას გაჰყვა, შენი შვილი პიონერია, შენი ოთახი. კი წაავავს დათვების ბუნაგს. ადგები მარტო, წვები მარტო, დადიხარ მარტო, მუდამ მშიერი, ჩაღლეტილი..

ყოფნა.... არყოფნა... რა ყოფნაა ასეთი ყოფნა. ვისი ბრალია სთქვი, ასეთი გაბითურება? ოჰ! გოგრავ, გოგრავ, რა მიყავი, რა ყოფაში ვარ? ერთ დროს იყავი „გამჭრიახი პოლიტიკოსი“; ერთ დროს ხომ გახსოვს უ-„ბატონო“-თ ხმას არავინ გცემდა. „იდეურ“ კაცად ითვლებოდი, იყავი რაღა უძაღლო ქვეყნის კარგი კატა, — კატა, რომელსაც შესაფერისი საკუჭნაოც გქონდა მდიდარი.

ყოფნა.... არყოფნა.. აღარ ვიცი რომელი სჯობნის!.. გაბითურება ასეთი ვის ხვდენია წილად? მოდი, და ენდვე ასეთ გოგრას, ამ ჭკუის კოლოფს. არ სჯობდა რომ მის ნაცვლად მქონოდა მხრებზე,მჟავე კომბოსტო, კარტოფილი და ან ბოლოკი? აფსუს, რა კაცი გამაფუჭა, მაგ უპატრონომ! გაბითურება..... გაბითურება... ოჰ! გოგრავ! ათ წლის თავზე მე უარს ვამბობ შენს ტარებაზე....

ყოფნა... არყოფნა..:

ხოგაიირ-ბეინ-შეიხ.

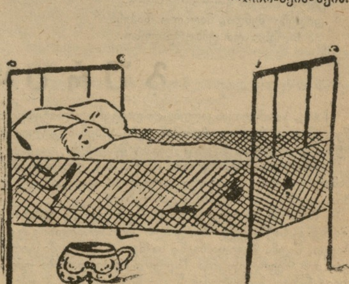

*) მიხო-პრონკა არავის ეგონოს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საოქტომბრო ძღვენი ჩვენს პოეტებს

გალ. ტაბიძეს

აჰა, ოქტომბერი მოდის მზისადარი;
გთხოვთ, რომ ასი ლექსი კიდევ გამოაცხო;
სწერე„ ფონ-რიდივით“, სწერე სისადავით
წამით დაანებე თავი ნაძვს და ცაცხვებს.

ალ. მაშაშვილს.

ქუდმოგლეჯით დაგეძებდით.. დავიარეთ:
ზაჰესი და დარიალი. დარიალი;
ერთი გვითხარ, თუ გიყვარდე, საოქტომბრო
შენ რამდენი ლექსი გვიძღვენ ღვარიანი.

კ. ლორთქიფანიძეს.

თუმცა თავი გაიკრიჭე, „ბუჩქს“ აღარ გავს შენი
თმა,—
მაგრამ მაინც გვენატრება ოქტომბრისთვის შენი
თქმა..

სოლომონ თავაძეს.

ვწუხვარ გარწმუნებთ, რომ მე ოქტომბერს
დიდი პოემა ვერ უთავაზე;
დრო აღარ მქონდა,—ვერ მოვასწარი.
მე გეუბნებით **ამას—თავაძე.**

სიკო ფაშალიშვილს.

ვეძებთ შენს ლექს და პოემებს, მაგრამ ძმაო,
ვერსად ვხედავთ, დაბეჭდილი არსად **არი..**
ეს მაინც გვწამს „ტარტაროზში“ ჩვეულებრივ
გაგვაცინებს ოქტომბრისთვის **ფარსადანი.**

პ. იაშვილს.

ათი წლის თავი უცებ მოვარდა,—
შენ კი ლექსები კვლავ შეაჩერე..
მუდამ ცენტრალკით ესვრი შევარდენს
და დასდევ ტყეში ბუსა და ძერებს.

ი. გრიშაშვილს.

გრიშაშვილო მტკიცედ დგეხარ
ისევ უმღერ ტურფა შველებს..
ერთი გვითხარ ოქტომბერში
ქალს რა ფერი დაამშვენებს.
არ გვინდა, რომ დაგაფიცოთ
დედის ხსოვნა, დედის ხსენი;
მაგრამ გთხოვთ, რომ ქალის კაბას
დაეხსენი, დაეხსენი,—
თორემ კაბა გაგვიძვირდა
და ტუფლები უფრო მეტად,
ოქტომბრისა ქალის თვალში
შენ ვერ რჩები ნათლის სვეტად.

ს. აბაშელს.

უწინ უმღერდი გზას და სივრცეე
ეხლა ზაჰესი გულზე დაგესო..
დიდება შენდა მაღალო ზაჰეს,
ნათლესო და უმხურვალესო.

გრ. რობაქიძეს

ვერას დააკლებ ჩვენს ხელოვნებას.—
დროთა მსვლელობის ხელი ვერაგი;—
ვიდრე არსებობს შენი მალშტრემი,
შენი ლონდა და გველის პერანგი....
გთხოვთ გვითხრა სიტყვა, „მაღალო ძმაო“.
გთხოვთ გაგვაგონო, შენი ხმა მკვეთრი:
დღეს ევროპაში რაა საამო,
ან მისი სიპი ზღვას რატომ ერთვის?

ტიც. ტაბიძეს.

პოეტო ნაზო, უგვაზდიკესო,
ურიცხვმა „მტრებმა“ ვერ მოგდრიკესო,
მაგრამ ეხლა:
ავადმყოფობა წამოგეპარა,
დაგიმორჩილა „მართლა სხვა კაცი“;
ადექ სთქვი ლექსი კვლავ შენებურად
და ეს ქვეყანა „დააბარბაცე“.

რაჟდენ გვეტაძეს.

მე მუდამ ვირი მემახსოვრება,
ოქტომბრის თავზეც (ამბობს გვეტაძე)
ნეტავ შემეძლოს ვირთან ცხოვრება,
ნეტავი ვირებს მე გავეტაცე.

ბენიტო ბუაჩიძე

ჩემს მოხსენებებს თუმცა ყველას აქვს
ერთი საგანი და სათაური
მაგრამ მტვერს ვადენ ლიტერატურას
ჩემი ყვირილით, ჩემი **ხმაურით.**
თბილის-ბათომი და ქუთაისი ჩემი
სიტყვების გახდა ტრიბუნა;
ყველამ იცოდეს ჩემმა ქუხილმა,
რომ პოეზია შემოაბრუნა.

ტ. გრანელი.

ეს დღე ყვავივით გაჩნდება ისევ,
იქ ვინცხა მიდის, აქ კივის რაცხა;
წუხელის ისევ მესტუმრა ქრისტე,
აგერ ვირი დგას მიათრევს ფაცხას.
(ვაი შენს ამ ლექსს ძმაო ტერენტი,
„რაცხა“ სხვა გვინდა ამაზე მეტი).

სეზმან ერთაწმინდელს.

არ მახსოვს როდის, მაგრამ მეზმანა::
თეატრის თავზე ფრენდა სეზმანი,
და კითხულობდა: ან თუ, ან ნეტა
ო, მე ვარ, მე ვარ; მე ვარ ღმერთმანი
„წითელი შოლტის“ ანტუანეტა.

ფუტურისტებს

ცა შორი ბესო ოთხი;
(ფუტურიზმი დადის ფორთხვით)
ჰოოპ, ჰოოპ, ჰერი, ერი,
(არ გამოვა თქვენგან არაფერი).

ქონდარი.

გურული სცენა

ათია, ათი! დაკანკალებულ-დაგვარგვალიტებული ათი წელიწადია, რაც აგი ბარშენიკები აშპენ ნიკოლოზის ტახტზე და თვითონ ნიკოიე ტახზე შეაყინეს.

რა უნდა დაგიმალოთ, ან რა მაქ, ღმერთო მომკალ, სამალავი! რაც მართალი მართალია ანაგებათ არ მგონებია, თუ მაგენი ამდენხანს გაძლებდენ.

მახსოვს, პირველათ რომ რევოლუციე მოხთა, რაცხა ფარცაკი საქმე გვეგონა. ყოლი კაცი იძახოდა: გავკეთდით ბიჯო, წალმა წევიდა ჩვენი საქმეო. პაწე ქე მიკვირდა: ვაჟო, თუ რევოლიუციაა, ჩხუბი და დავიდარაბა უნდა იყო, რავა ნაზათ ჩამოაბრძანეს აგი ჩინოვნიკები მეთქინ.

იგიც მახსოვს, ჩვენ დროს—მენშევიკების დროს, რომ აგი ჩვენი ნახუცვარაი ნიკიფორაი (მაშვინ ბლაყოჩინი იყო) წირვაში რომ გამუურევდა: „ღმერთო აცოცხლე ჩვენი მთავრობაო“,—ჩემი ბიჭი მაშვინაც იღრიჭებოდა: რა მთავრობაა მაგი მთავრობა, ღვდლების სალოცავად აქვს საქმეო.

აი, ყორიფელი კარგათ მახსოვს, მარა იგი აღარ ვიცოდი, ამდენი ლოცვა-კურთხევის მერე ბარშენიკები თუ შამევიდოდენ.

შამევიდენ, შენ ხარ ჩემი ბატონი, მარა რა შამევიდენ! ამ შანმა მენშევიკებმა ზაგრანიცაში მოფოცხეს ლოწინ-ლიწინით (ახლაც იქინე ბუნაგობენ თუ საჭმელი არ შამოელიენ).

დავრჩით, მარა გული მაინც საგულეს გვქონდა: მე თვითონ ვფიქრობდი, რომე ერთ თვეში წავლენ მეთქი,

ა ღ მ შ ე ნ ე ბ ლ ო ბ ა

[illegible] — უცხოეთში

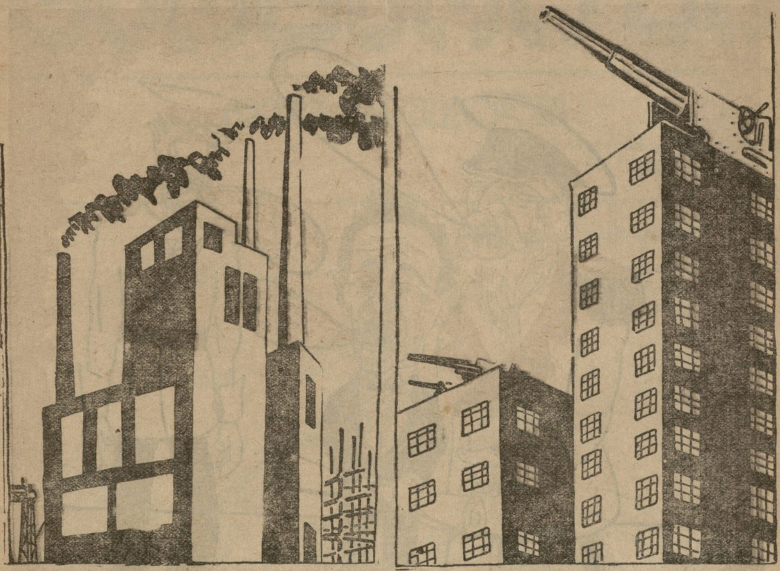

ჩემი მეზობელი ივანიკაი მიჩივოდა სამ კვირეში წავლიენო, ჩვენ ღვდელს დასიზმებოდა ათ დღეში გაძუნძულდებიენო, დიაკონს გონია სულ არ ჯერავა მაგინის შამოსვლის ამბავი...

ერთი სიტყვით, ყველე დაჯერებული იყო, რომ მაგენს დიდი დღეი არ ქონდა. ციცაის გათხოვა მინდოდა, აღარ გავათხუე, ვიფიქრე: წავლიენ და მერე გემოიანათ ვიქორწილეფ მეთქინ (მერე ქე გაზდია ვინცხა კომსომოლას), ჩემმა სიმაურმა ცხენი და ძროხა გაყიდა,—წამართუმენო. იგი ფული საცხა შეინახა და ერთ წელიწადში ქე დიეკარქა ფასი.

აი, ჩვენი გრიგოლაი რომაა, ცოლშვილი ოჩამჩირეში გააგზავნა: მდიდარი კაცია, კალამ ულაყათ ითქმის (ასე უძახიენ ულაყიაო) და იფიქრა ცოლ-შვილს ჩამომართუმენო.

ერთი სიტყვით, ყველას ბუძგი შეუდგა ტანში, მარა სად გინდოდა რომ შემძვრალიყავი? ვინ იყო მაშველი?

ვართ და უყურყუტებთ როის წავლიენო.

გევიდა ერთი კვირე, მეორე, გევიდა თვეი, წელიწადი, კიდომ წელიწადი, კიდომ და კიდომ...

რას ხედავს ჩემი თვალები! აი წლები მირბის პარავოზივით და აგი ბარშენიკები ბანდალს არ შობიენ... წასვლა 'კიარა, თლათ უმფრო და უმფრო გეიდგენ ძირი, გაძრიელდენ და გაბაჯაკინდენ!

ბიჯო! რას შობი ახლა! მივლიენ კიარა, სხვასაც აბარშანიკებენ და მის კედაროზე გადაყავენ.

უყურეს, უყურეს და ბოლოს ზაგრანიცაში გაბუნძულებულ აფხანაგების ბრძანებით, ფულით და წინამძღოლობით აჯანყებაც მუაწყვეს. სულო ცოდვილო და კალამ მეც ევილე ჩემი საჩიტე თოფი, ცოლმა არ დამანება თავარა.

მას მერე მეც დავრწმუნდი, ჩემი მეზობლებიც და მტერ-მოყვარეც, რომე მაგენი ფეხს აღარ მეიცვლიენ აქედან.

იგი იყო და იგი! მეც დავრწმუნდი, ჩემი მეზობელიც, ერიც და ბერიც, რომე მაგენის წასლას საშველ-სახიდებელი აღარ დადგებოდა. ჩვენმა ღვდელმა წვერი გეიპარსა, თავი გადახვინჭილა და ანაფორა ჩოხა-ახალოხათ გადააკეთა. ამ ჩვენმა ულაყმა ყურები ჩამოყარა და ერთ კასხელა კომუნისტს მიათხუა ქალიშვილი (კაი გვზითიც მიაყოლა), სხვებმაც დეინახეს, რომე ტყუვდებოდენ და შეურიგდენ.

მეც დავფიქრდი, მივიხედ-მევიხედე, მაგენის ნამუშიერს გამოვხედე და... რა ვქენი იცით?

რას ვიზამდი თქვენი აზრით?

რა ვქენი და შევდექი პლატფორმაზე. ან და რეიზა არ უნდა შევდგე: კლასი ააშენეს, გზაი გეიყვანეს, ხიდე გააკეთეს, ფაფრიკები მუაწყვეს, ზალესი მუაკვარაჭინეს, რიონზესი დეიწყეს და რა ვიცი რა არ ქნეს.

ამ ბერიკაცს წერა-კითხვა მასტავლეს. მე და ჩემი დედაბერი უჩენიკებივით ვიარებით კლასში, ბანკი გაგვიხსნეს, ბალნიცა გაალეს...

მოი ახლა და აგინე მაგფერი ხალხი. არა ძამია, მაგისთანა დახვინჭილებულ ბიჭებიზა გლახას ვეღარაფერს ვიტყვი, აცოცხლოს და ამყოფოს ისე, რომ ჩვენც კიდომ უმფრო გავხარებულიყოთ წმინდა ზალესის მადლით!

გუზ-გუზ.

ოქტომბრის წინაღამით

ამელამდელო ღამეო,
ნუ გათენდები მალეო,—
უბედური, შავი დღეო
გაგვითენდება ხვალეო.

პოლიგრაფტრესტის მე-5-ე სტამბა, კამოს ქუჩა, № 68.